

DSO (dynamisch standing order)

'De belangrijkste vraag is... werkt het?'

Collectieverantwoordelijken, directeurs, operationele medewerkers, uitgevers, IT-ers,... Waren we die woensdagnamiddag in januari niet allemaal naar het DSO-event gekomen om antwoord te krijgen op deze vraag?

'Die DSO... werkt het?'

DSO. Gelukkig heeft MedioEurope het ietwat administratief klinkende 'Dynamisch standing order' afgekort alvorens het concept de wereld in te sturen. Maar wat is DSO nu? En vooral... werkt het?

Het verhaal van DSO begint bij de vrouw met de tofste job ter wereld. Haar naam is Anna. De tofste job ter wereld – zeker als je net als wij dol bent op boeken. 'Zot', zoals we dat in ons zacht Vlaams wel eens zeggen, of in overtreffende trap: 'stapelzot'. Zot van op reis gaan gewapend met 1 koffer boeken en terugkomen met 2 koffers boeken – want we konden dat éne charmante boekenwinkeltje niet weerstaan. Zot van je in de zetel te nestelen met een roman op een gure namiddag en helemaal te verdwijnen. Zot van de wereld even te mogen vergeten met een boek. En daarom benijden we Anna: ze is één van de boekenspecialisten van MedioEurope en ziet een het hele aanbod voor Vlaanderen en Nederland aan zich voorbij trekken. Elke dag kniehoog in de boeken.

Haar eerste taak: de boeken die geschikt zijn voor de bibliotheek te onderscheiden van de rest. Dan verdwijnen er vanzelf al een hoop titels van de radar: agenda's, invul- en kleurboekjes, schoolboeken, studieboeken,...

Volgende uitdaging: de overgebleven titels een **rating** geven. Dit is waar DSO start. Anna en haar team geven geen waardeoordeel, want een boek betekent voor elk van zijn lezers iets anders. Nee, de rating geeft aan hoe goed het boek zal verkopen. En dus ook: hoe vaak het boek in uw bibliotheek van de plank zal zijn.

Deze gaan van een AAA-rating voor de absolute bestsellers die vlak na publicatie constant zijn uitgeleend (Suzanne Vermeer, Marion Pauw, Danielle Steel) tot een C-rating voor boeken die eerder voor een niche-publiek zijn. Denk aan ronkende titels als 'Het vrouwenhart werkboek', 'Laat het een scheet?' of 'Spiritueel bungeejumpen'. Ja, die boeken bestaan.

Zo'n rating toekennen aan een boek is geen werkje dat je in 1-2-3 doet. Daar gaat behoorlijk wat denk- en cijferwerk aan vooraf. Onze boekenspecialisten zitten hiervoor uitgebreid samen met de uitgeverijen en distributeurs, gebruiken lange lijsten met verkoopcijfers en analyses en kennen dan pas de rating toe. Ze houden rekening met ondermeer het genre, de auteur, de uitgever,...

Alle boeken die een rating hebben gekregen splitst Anna met haar team dan ook nog eens op naar volwassenen - jeugd en fictie - non-fictie. Zo krijg je uiteindelijk véél cijfers. En met deze cijfers in onze achteruitkijkspiegel, stellen we de **boekenpiramide** op voor het komende boekenjaar.

Niet dat het boekenlandschap een dorre woestijn is. Waarom dan een piramide? *Wel it's lonely at the top* met een beperkt aantal AAA-titels per jaar en breed aan de basis met een uitgebreid aanbod B- en C-titels. Of: er verschijnen een pak minder bestsellers als de nieuwe David Baldacci of Gerda van Wageningen dan boeken als 'Slow cooked vegan' of 'Handboek framing'.

Maar vanaf de top van de boekenpiramide krijg je wel een prima en accuraat uitzicht op het komende boekenjaar. Als de bibliotheek zijn boekenbudget naast de piramide uitvouwt, bepaal je als collectiemedewerker aan de start van het nieuwe jaar al naar welke boeken je dierbare centen gaan. Je kent je korting, je verwerking, de gemiddelde boekenprijs, je budget en je weet dankzij de piramide hoeveel boeken je mag verwachten. Geen reden meer om je dus de rest van het jaar nog zorgen te maken.

Maar wat is DSO dan? En werkt het nu of niet?

We komen er zo dadelijk toe. We zijn al bij de kleine broer van DSO beland: SSO. Omdat iemand bij MedioEurope duidelijk van drieletterwoorden houdt. Maar het is ook de afkorting van Statisch Standing Order. Statisch - het iets minder dynamische opstapje naar DSO dus. Waar zit het verschil? Nadat MedioEurope samen met jouw bibliotheek in de cijfers is gedoken, is het tijd voor actie! Onderdelen van je collectie worden in automatische bestellingen geplaatst. Want AAA-titels, die koop je toch sowieso allemaal. In meerdere exemplaren. En de nieuwe Stephen King? Die moet je toch in de bibliotheek hebben. En Christelijke romans vallen amper aan te slepen? Je wilt het comfort dat je geen enkele titel mist die belangrijk is voor je leners. Dat is SSO.

De bibliotheek geeft zijn verlanglijstje door aan MedioEurope en de SSO's schieten in actie. De bibliotheek drijft mee op een automatische boekenstroom en heeft voldoende ruimte om daarnaast nog bij te bestellen. Al onze Nederlandse klanten hebben intussen een klein of groot deel van hun collectie in SSO laten plaatsen. Net op tijd: want bibliotheekpersoneel krijgt minder tijd om bezig te zijn met collectie en de bibliotheek zal tijd moeten maken voor andere maatschappelijke taken als zelfredzaamheid, alfabetisering, ontmoeting,...

Dit opstapje met SSO's is noodzakelijk. Maar dan nu het grote moment. Het moment waarop de S van SSO in een D verandert. Van statisch naar dynamisch. Stoelen aan de kant.

We kennen het allemaal: we willen met een grote vriendengroep naar een restaurant en omdat we met zoveel zijn, stelt de uitbater één menu voor. Je geeft dit door aan de rest van je groep en daar komen de opmerkingen: ééntje lust geen vis, ééntje eet geen vlees, een ander is niet dol op broccoli, nog een ander vraagt of het niet mogelijk is een ander voorgerecht te krijgen... Het menu is ok, maar iedereen wil het toch nét een beetje anders. Zo gaat het ook met bibliotheken.

En daarom ontwikkelde MedioEurope samen met Sirris DSO.

In de handleiding staat:

‘Door de productexpertise (SSO) samen te voegen met gestructureerde bibliografische data en gebruikersdata van een bibliotheek wordt het mogelijk om rekening te houden met het lokale karakter van die specifieke bibliotheek. Een aanbeveling wordt gemaakt om het aantal exemplaren uit de SSO aan te passen op het niveau van een individueel boek.’

Kijk en dat is wat DSO doet. Het analyseert uw cijfers en snort moeiteloos patronen op. Het analyseert de voorkeuren van uw bibliotheekbezoekers. DSO stuurt de aantallen in SSO bij op basis van de persoonlijkheid van uw bibliotheek. Van uw lenerspubliek. Zodat het menu klopt.

Welke gegevens hebben we daarvoor nodig? Uitleengegevens in de eerste plaats. Hoe lang waren de beschikbare boeken in uw bibliotheek van de plank? De systemen van MedioEurope draaien op volle toeren en bekijken hoe ‘populair’ elke titel is die in uw bibliotheek staat. Dit gaan we na op basis van de ‘beschikbaarheid’ van een boek. Was een boek vaak aanwezig in uw bibliotheek, of zo goed als altijd uitgeleend? Deze kwantitatieve gegevens koppelen we aan kwalitatieve gegevens: de auteur, het genre, de titel en de korte inhoud van het boek. Wat lezen uw leners graag?

Op basis hiervan – komt ie – **weten we van elk boek dat voor uw bibliotheek in SSO wordt geplaatst hoe goed het zal scoren in uw specifieke bibliotheek.** Weten we nu al dat een boek ongemeen populair zal zijn – constant van de plank – dan verhoogt DSO automatisch het aantal bestelde exemplaren. Gaat het om een auteur of onderwerp dat bij jullie lezerspubliek absoluut niet populair is, dan vermindert DSO het aantal bestelde exemplaren. Of wordt deze zelfs helemaal niet besteld.

MedioEurope en bibliotheek Katwijk, beide benieuwd naar wat DSO nu in de praktijk kon, gingen halverwege 2018 een pilotproject aan. Wekelijks gingen de SSO-bestellingen door de DSO-machine en kreeg Anna een suggestielijst om de aantallen bij te sturen. James Patterson? 3 exemplaren was ok. Deanne Gist? Heel populair in Katwijk blijkt uit de cijfers, we bestellen een paar exemplartjes bij. Een biografie over Stephen King? Loopt niet - geen levering.

Een aantal maanden liep deze pilot. Maar dan: de proef op de som.

Het DSO-event van 30 januari in Hoofddorp. Werkt het? Probiblio deed de analyse. Op het scherm: een dans van cijfers. Een vergelijking van uitleencijfers voor Katwijk over het gehele jaar en een vergelijking met een – anonieme – willekeurige bibliotheek.

Werkt het? Ja natuurlijk werkt het. En hoe.

Conclusie: de uitleencijfers zijn aanzienlijk verbeterd. Als resultaat van DSO. Triomf. Minder boeken die op de plank stof staan te verzamelen en méér boeken waar ze thuis horen: bij de leners. Een actuele, populaire collectie zonder extra inspanning in de juiste exemplaren op de plank. Alstublieft.

Heeft u vanaf nu enkel algoritmes nodig om te bepalen wat in uw bibliotheek komt en wat niet? Niet helemaal. Elke bibliotheek blijft uniek en uw collectiespecialisten hebben de nodige domeinkennis om met hun expertise DSO perfect aan te vullen.

Maar werkt het? Jazeker! Dat hebben de gestegen uitleencijfers van de bibliotheken die voor DSO hebben gekozen bewezen.

Goed. Dan is het nu tijd voor actie.